

Nowy wymiar działalności instytucji finansowych

Przemiany strukturalne, jakie od lat 70. XX w. dokonały się i nadal się dokonują w systemach finansowych – polegające na rewolucji technologicznej, innowacjach finansowych, deregulacji i liberalizacji, globalizacji rynków, internacjonalizacji działalności banków, koncentracji działalności instytucji finansowych, poprzez fuzje i przejęcia – doprowadziły do zróżnicowania instrumentów finansowych i pośredników, a w konsekwencji do nasilenia konkurencji na rynku usług finansowych, która nabrała kształt nie tylko konkurencji międzybankowej i wewnątrzsystemowej między różnymi rodzajami instytucji finansowych, lecz także pozasektorowej (wchodzenie detalistów, sieci handlowych, dealerów samochodów w obszar usług finansowych).

dr Krzysztof Waliszewski

Z drugiej strony, klient instytucji finansowych, ze względu na niedostateczną edukację ekonomiczną i niską wiedzę oraz tzw. inteligencję finansową, nie nadąża za zrozumieniem mechanizmów rządzących rynkami finansowymi i subtelnych różnic między instrumentami. Klienci stają się coraz mniej lojalni, a rynki obsługiwane przez pośredników – coraz bardziej nasycone. Sytuacja taka stwarza przed instytucjami finansowymi wyzwanie zmiany orientacji ich działania z podejścia transakcyjnego, opartego na maksymalizacji sprzedaży i zysku instytu-

Ranking wiodących firm doradztwa finansowego wg wartości wypłaconych kredytów gotówkowych w 2013 r. (w mln zł)

Lp.	Firma	Wartość wypłaconych kredytów gotówkowych w 2013 r. (w mln zł)
1	Open Finance + Home Broker	393
2	Aspiro	334,408
3	Idea Expert	78,337
4	Expander	78
5	Doradcy24	5,35

Ranking wiodących firm doradztwa finansowego wg wartości wypłaconych produktów inwestycyjnych w 2013 r. (w mln zł)

Lp.	Firma	Wartość wypłaconych produktów inwestycyjnych w 2013 r. (w mln zł)
1	Open Finance + Home Broker	7200
2	Expander	271,31
3	Wealth Solutions	13,45
4	Aspiro	7,18
5	Doradcy24	4,8
6	Idea Expert	0,6

Ranking wiodących firm doradztwa finansowego wg wartości wypłaconych kredytów hipotecznych w 2013 r. (w mln zł)

Lp.	Firma	Wartość wypłaconych kredytów hipotecznych w 2013 r. (w mln zł)
1	Open Finance + Home Broker	4853
2	Expander	2948
3	Dom Kredytowy Notus	2198,23
4	Aspiro	972,011
5	Idea Expert	675,677
6	Doradcy24	347,8

Źródło: PZDF, oprac. własne

cji, a w konsekwencji tworzenia wartości dla właścicieli, na podejście relacyjne, związane z budowaniem przez instytucje finansowe długotrwałych relacji z klientami i kreowanie wartości dla nich, a w drugiej kolejności dla akcjonariuszy. Realizacja podejścia relacyjnego polega na dostarczaniu klientom przez pośredników finansowych – banki, fundusze inwestycyjne, towarzystwa ubezpieczeniowe itp. – rzetelnej, obiektywnej informacji i świadczenie usług doradczych, aby zrealizować cele klienta i zoptymalizować jego sytuację finansową. Doradztwo finansowe staje się zatem wyzwaniem każdej instytucji działającej w systemie pośrednictwa finansowego.

Nowy zawód

Doradca finansowy jest relatywnie nowym zawodem wśród profesji finansowych. Powstał on pod koniec lat 60. XX w. w Stanach Zjednoczonych, następnie został przeniesiony do Wielkiej Brytanii, Europy kontynentalnej i wielu krajów. Doradca finansowy, nazwany osobistym planerem finansowym (personal financial planner), to niezależny, obiektywny i niepowiązany z żadną instytucją finansową podmiot, który świadczy usługi dla klientów indywidualnych w zakresie wspomaganie zarządzania ich finansów osobistych – administrowania zadłużeniem (dług posiadany i nowo zaciągany), oszczędnościami i inwestycjami, zabezpieczeniem przed ryzykami (ubezpieczenia), gromadzenia kapitału emerytalnego oraz zarządzania płynnością gospodarstwa domowego (rachunki bankowe, rozliczenia pieniężne, karty płatnicze). Dla zapewnienia obiektywizmu, niezależności i uniknięcia konfliktu interesów doradca finansowy powinien być wynagradzany przez klienta, a nie przez instytucję finansową, której instrumenty oferuje. Wynagrodzenie powinno mieć charakter success fee za osiągnięcie postawionego uprzednio

celu. Narzędziami pracy doradcy finansowego są osobisty bilans, rachunek wyników, cash flow oraz plan finansowy, najczęściej wspomagane przez nowoczesne technologie informatyczne. O dynamice wzrostu zainteresowania zawodem doradcy finansowego świadczą statystyki amerykańskiej Certified Financial Planner Board of Standards, wydającej certyfikaty CFP (Certified Financial Planner) – w 1973 r. tylko 42 osoby posiadały taki certyfikat, a w końcu 2013

Doradztwo finansowe w Polsce

W Polsce, gdzie system finansowy dopiero się rozwija, upodabniając do systemów krajów wysoko rozwiniętych, co obserwujemy przez różnicowanie się instytucji i instrumentów finansowych, usługa doradztwa jest realizowana w głównej mierze przez spółki doradztwa finansowego (pomijając doradztwo bankowe w ramach private banking), w większości powiązane kapitałowo z instytucjami finansowymi. Nie jest zatem spełniony podstawowy przymiot doradcy

r. było to już 153 466. Najwięcej z nich jest w Stanach Zjednoczonych, Japonii, Kanadzie i Chinach.

Liczba CFP w poszczególnych krajach (stan na koniec 2013 r.)

USA	69 127
Japonia	19 176
Kanada	17 114
Chiny	15 632
Australia	5 472
Hongkong	4 842
Afryka Południowa	4 513
Korea	3 813
Malezja	2 795
Indie	1 843
Francja	1 564
Niemcy	1 426
Wielka Brytania	996
Singapur	914
Brazylia	1 263
Indonezja	949
Pozostałe	2 027
Razem	153 466

Liczba osób w Polsce posiadających certyfikaty EFPA i EFPF

EFPA (Fundacja na rzecz Standardów Doradztwa Finansowego)		Razem
European Financial Advisor (EFA)	European Financial Planner (EFP)	
253	42	295
EFPF (Europejska Federacja Doradców Finansowych)		
European Financial Guide (EFG)	European Financial Consultant (EFC)	
126	33	159
Razem		454

finansowego – niezależność od dostawcy oferowanych klientom produktów. Taki model doradztwa wynika z genyzy rynku i rodowodu kapitału tych instytucji (tworzenie spółek lub ich nabywanie przez instytucje finansowe), a także z braku gotowości polskiego społeczeństwa do płacenia za usługi doradztwa – usługa ta mogła się rozwinąć w obecnym kształcie, ponieważ była bezpłatna. Jest to po części również efekt słabej edukacji finansowej i wiedzy ekonomicznej polskiego społeczeństwa i brak świadomości, jakie korzyści może przynieść zarządzanie finansami osobistymi. Są to zyski na poziomie mikro, związane z kreowaniem wartości dodanej dla gospodarstwa domowego, ale także w skali całej gospodarki (nawyk oszczędzania, racjonalnego działania w sferze finansowej). Doradcy finansowi w Polsce odpowiadają za ponad 30 proc. sprzedanych kredytów hipotecznych i kilka procent produktów inwestycyjnych. W Polsce nie ma obowiązku certyfikowania osób, które zajmują się tą profesją. Działają organizacje, które zajmują się certyfikacją dobrowolną zgodnie ze standardami jednej z europejskich organizacji zrzeszających doradców finansowych i tworzących dla nich standardy pracy i etyki zawodu. Według danych Europejskiej Federacji Doradców i Pośredników Finansowych (FECIF), w Polsce działa 3000 pośredników finansowych, w tym 60 proc. stanowią agenci, 30 proc. multiagenci, 9 proc. brokerzy, a tylko 1 proc. planerzy finansowi.

Kryzys finansowy wpłynął na zmniejszenie sprzedaży kredytów hipotecznych przez doradców finansowych w Polsce, jednak w przyszłości należy oczekiwać, że zawód ten będzie się dynamicznie rozwijał wraz z bogaceniem się społeczeństwa, wzrostem świadomości gromadzenia kapitału emerytalnego i wzrostu poziomu wiedzy ekonomicznej w polskim społeczeństwie, uzyskując należny mu status wśród profesji finansowych.

Autor pracuje w Katedrze Bankowości Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu oraz jest autorem książki „Doradztwo finansowe w Polsce”, CeDeWu, Warszawa 2010